

C. THƠ TIẾNG VIỆT

PÁC BÓ HÙNG VĨ

*Mon xa xa, nước xa xa
Nào phải thên thang mới gọi là
Đây suối Lênin, kia núi Mác
Hai tay xây dựng một sơn hà*

Tháng 2 năm 1941

TÚC CẢNH PÁC BÓ

*Sáng ra bờ suối, tối vào hang
Cháo bẹ, rau măng vẫn sẵn sàng
Bàn đá chông chênh dịch sử Đảng^(*)
Cuộc đời cách mạng thật là sang.*

Tháng 2 năm 1941

^(*) Hồi ở Pác Bó, Hồ Chủ tịch đã dịch cuốn *Lịch sử Đảng Cộng sản Liên Xô* ra tiếng Việt, làm tài liệu học tập cho cán bộ cách mạng.

CẢNH RỪNG PÁC BÓ

*Non xanh xanh nước xanh xanh
Trong rừng xanh có mấy danh Võ Hầu^(*)
Chung quanh xanh ngắt một màu
Hoa chen lá phủ, trên đầu bóng cây
Chim từng lũ, thú từng bầy
Thú kêu inh ỏi, chim bay là là
Giọng khe róc rách dưới nhà
Bên tường cảnh vẽ bức hoa bên mình
Đêm khuya chồn cáo mò rình...*

1942

(*) Võ Hầu: tức Võ Hương hầu, tước phong của Gia Cát Lượng, tự Khổng Minh, tướng giỏi đời Tam Quốc, làm Thừa tướng và là một mưu thần đời Thục Hán.

TẶNG CỤ ĐÌNH CHƯƠNG DƯƠNG

*Quan san muôn dặm gặp nhau đây
Mục đích chung là đuổi Nhật, Tây
Dân bị hai tròng vào một cổ
Ta liều trăm đấng với ngàn cay
Già dù yếu sức mang mang nhẹ
Trẻ cố ra công gánh gánh đây
Non nước của ta ta lấy lại
Nghìn thu sự nghiệp nổi từ đây.*

Liễu Châu, năm 1943

TẶNG CHÁU NÔNG THỊ TRUNG

*Ở đây ta tặng cháu yêu ta
Tỏ chút lòng yêu cháu gọi là
Mong cháu ra công mà học tập
Mai sau cháu giúp nước non nhà.*

Năm 1944

CẢM ƠN NGƯỜI TẶNG CAM

*Cảm ơn bà biếu gói cam
Nhận thì không đúng, từ làm sao đây !
Ăn quả nhớ kẻ trồng cây
Phải chăng khổ tận đến ngày cam lai ?*

Tháng 1 năm 1946

THƠ TẶNG CÁC CHÁU NHI ĐỒNG

*Bác mong các cháu "cho ngoan"
Mai sau gìn giữ giang san Lạc Hồng
Sao cho nổi tiếng Tiên Rồng
Sao cho tỏ mặt nhi đồng Việt Nam.*

Ngày 10 tháng 4 năm 1946

BÀI THƠ HỌA LẠI THƠ
CỦA NGUYỄN HẢI THÂN^(*)

*"Gặp gỡ đường đời anh với tôi
Đường đời gai góc phải chia hai
Đã sinh tai mắt, sinh đầu óc
Há bỏ thân yêu, bỏ giống nòi
Trách kẻ đưa thân vào miệng cọp
Tôi đành ghé đít cuối đầu voi
Tàn cò mới biết tay cao thấp
Há phải như ai, cá thấy môi !"*

5-1946

^(*) Toàn văn bài thơ của Nguyễn Hải Thân như sau:

"Gặp gỡ đường đời anh với tôi
Hai vai gánh nặng cả hai vai
Tuy riêng Nam Bắc riêng bờ cõi
Cùng một ông cha một giống nòi
Nhớ bước đành cam thua nửa ngựa
Thà hơn miệng thế nói mười voi
Mấy lời trân trọng anh ghi nhớ
Nước ngược buông câu khéo mất môi !"

CHÚC NĂM MỚI 1947

*Cờ đỏ sao vàng tung bay trước gió
Tiếng kèn kháng chiến vang dậy non sông
Toàn dân kháng chiến, toàn diện kháng chiến
Chí ta đã quyết, lòng ta đã đồng
Tiến lên chiến sĩ ! Tiến lên đồng bào !
Sức ta đã mạnh, người ta đã đông
Trường kỳ kháng chiến, nhất định thắng lợi !
Thống nhất độc lập, nhất định thành công !*

Mồng 1 tháng 1 năm Đinh Hợi, 1947

CẢNH RỪNG VIỆT BẮC

*Cảnh rừng Việt Bắc thật là hay
Vượn hót chim kêu suốt cả ngày
Khách đến thì mời ngô nếp nướng
Săn về thường chén thịt rừng quay
Non xanh, nước biếc tha hồ dạo
Rượu ngọt, chè tươi mặc sức say
Kháng chiến thành công ta trở lại
Trăng xưa, hạc cũ với xuân này.*

Năm 1947

CẢNH KHUYA

*Tiếng suối trong như tiếng hát xa
Trăng lồng cổ thụ bóng lồng hoa
Cảnh khuya như vẽ người chưa ngủ
Chưa ngủ vì lo nỗi nước nhà*

Năm 1947

TẶNG CÁC CỤ LÃO DU KÍCH^(*)

*Tuổi cao chí khí càng cao
Múa gươm giết giặc ào ào gió thu
Sẵn sàng tiêu diệt quân thù
Tiếng thờm Việt Bắc ngàn thu lẫm lừng.*

Năm 1947

^(*) Năm 1947, có ba cụ lão du kích ở Cao Bằng hăng hái xung phong cùng nhân dân giết giặc, làm cho giặc không tiến lên được. Hồ chủ tịch đã tặng thơ các cụ.

KHÔNG ĐỀ^(*)

*Ở nước chưa nên nghĩ đến nhà
Năm mươi chín tuổi vẫn chưa già
Chờ cho kháng chiến thành công đã
Bạn sẽ ăn mừng sinh nhật ta.*

Năm 1949

^(*) Năm 1949 có người đề nghị tổ chức chúc thọ Hồ Chủ tịch. Người đã trả lời bằng mấy câu trên đây.

ĐI THUYỀN TRÊN SÔNG ĐÁY

*Dòng sông lặng ngắt như tờ
Sao đưa thuyền chạy, thuyền chờ trăng theo
Bốn bề phong cảnh vắng teo
Chỉ nghe cót két tiếng chèo thuyền nan
Lòng riêng riêng những bàn hoàn
Lo sao khôi phục giang san Tiên Rồng
Thuyền về trời đã rạng đông
Bao la nhuốm một màu hồng đẹp tươi.*

Mùa thu 1949

SÁU MƯƠI TUỔI

*Sáu mươi tuổi hãy còn xuân chán
So với ông Bành vẫn thiếu niên
Ăn khỏe, ngủ ngon, làm việc khỏe
Trần mà như thế kém gì tiên !*

Năm 1950

KHUYÊN THANH NIÊN

*Không có việc gì khó
Chỉ sợ lòng không bền
Đào núi và lấp biển
Quyết chí ắt làm nên.*

1959

THƯ TRUNG THU

*Ài yêu các nhi đồng
Bằng Bác Hồ Chí Minh ?
Tính các cháu ngoan ngoãn
Mặt các cháu xinh xinh
Mong các cháu cố gắng
Thi đua học và hành
Tuổi nhỏ làm việc nhỏ
Tùy theo sức của mình
Đi tham gia kháng chiến
Để gìn giữ hòa bình
Các cháu hãy xứng đáng
Cháu Bác Hồ Chí Minh.*

Ngày 25 tháng 9 năm 1952

QUÂN TA TOÀN THẮNG Ở ĐIỆN BIÊN PHỦ

20 tháng 11 năm cũ

*Giặc Pháp nhảy dù Điện Biên Phủ
Hăm một tiểu đoàn tinh nhuệ nhất
Xe tăng, súng lớn đầy chồng chất
Chúng khoe rằng: "Kế hoạch Nava
Thật là mạnh dạn và tài hoa
Phen này Việt Minh phải biết tay
Quan thầy Mỹ thì vui lòng thay!"
Các báo phản động khắp thế giới
Inh ỏi tăng bốc Nava tới.*

Bên ta thì:

*Bộ đội, dân công quyết một lòng
Xẻ non, đắp suối, vượt qua sông
Khắc phục khó khăn và hiểm trở
Đánh cho giặc tan mối hủ dạ;
Lặng lẽ chuẩn bị suốt tháng ngày
Không quản gian khổ và đắng cay;
Quyết tâm làm cho tròn nhiệm vụ
Đã hứa với Bác, Đảng, Chính phủ.*

13 tháng 3 ta tấn công

*Giặc còn ở trong giấc mơ mòng:
"Mình có thấy Mỹ lo cung cấp
Máy bay cao cao, xe tăng thấp;
Lại có Nava cùng Cônhi
Những tay tướng giỏi nắm chỉ huy
Chúng mình chuyến này nhất định thắng
Việt Minh ắt thua chạy quỳnh cẳng"*

Hơn 50 ngày ta đánh đồn
Ta chiếm một đồn lại một đồn
Quân giặc chống cự tuy rất hăng
Quân ta anh dũng ít ai bằng
Nava, Cônhi đều méo mặt
Quân giặc tan hoang, ta vây chặt
Giặc kéo từng loạt ra hàng ta
Quân ta vui hát khải hoàn ca
Mười ba quan năm đều hàng nốt
Tên tướng chỉ huy cũng bị nhốt
Một vạn sáu ngàn tên giặc Tây
Đều là tù binh hoặc bỏ thây.

Thế là quân ta đã toàn thắng
Toàn thắng là vì rất cố gắng
Chiến sĩ viết thư lên Bác Hồ:
"Xin Bác vui lòng mà nhận cho
Món quà chúc thọ sinh nhật Bác
Chúng cháu cố gắng đã sắm được".

Ngày 12 tháng 5 năm 1954

CẢM HỨNG

*Kìa bãi cát, nọ rừng thông
Nước nước, non non, khéo một vùng
Đang đợi nàng thơ cùng bạn vẽ
Đến chơi cảnh núi với tình sông
Tay đàn, cặp sách, ông đầu bạc
Hồ rượu, xôi nem, ả má hồng
Được phép ngao du cùng tuế nguyệt
Vì rằng kháng chiến đã thành công.*

1954

THĂM LẠI HANG PÁC BÓ

*Hai mươi năm trước ở hang này
Đảng vạch con đường đánh Nhật, Tây;
Lãnh đạo toàn dân ra chiến đấu
Non sông gấm vóc có ngày nay.*

Ngày 20 tháng 2 năm 1961

MỪNG XUÂN 1967

*Xuân về xin có một bài ca
Gửi chúc đồng bào cả nước ta
Chống Mỹ hai miền đều đánh giỏi
Tin mừng thắng trận nở như hoa.*

MỪNG XUÂN 1968

*Xuân này hơn hẳn mấy xuân qua
Thắng trận tin vui khắp nước nhà
Nam Bắc thi đua đánh giặc Mỹ
Tiến lên !
Toàn thắng ắt về ta.*

KHÔNG ĐỀ

*Đã lâu không làm bài thơ nào
Nay lại thử làm xem ra sao
Lục khắp giấy tờ vẫn chưa thấy
Bỗng nghe vẫn "thắng" vút lên cao.*

Tháng 3 năm 1968

KHÔNG ĐỀ^(*)

*Bảy mươi tám tuổi chưa già lắm
Vẫn vững hai vai việc nước nhà
Kháng chiến dân ta đang thắng lớn
Tiến bước ta cùng con em ta.*

Ngày 20 tháng 5 năm 1968

^(*) Hồ Chủ tịch làm nhân dịp nhân dân ta mừng thọ Người 78 tuổi.

MỪNG XUÂN 1969

*Năm qua thắng lợi vẻ vang,
Năm nay tiền tuyến chắc càng thắng to
Vì độc lập, vì tự do
Đánh cho Mỹ cút, đánh cho ngụy nhào,
Tiến lên !*

*Chiến sĩ đồng bào !
Bắc Nam sum họp, xuân nào vui hơn.*